LETNI NAČRT NAKUPA KNJIŽNIČNEGA GRADIVA KNJIŽNICE – KULTURNEGA CENTRA LENDAVA – LENDVAI KÖNYVTÁR ÉS KULTURÁLIS KÖZPONT LENDVA V LETU 2026

(dostopen na spletni strani knjižnice https://www.kkl.si/katalog-informacij-javnega-znacaja/)

Pripravili:
dr. Judit Zágorec-Csuka,
direktorica
Knjižnice – Kulturnega centra Lendava –
Lendvai Könyvtár és Kulturális Központ
in strokovni sodelavci

Lendava, november 2025

1. UVOD

Dopolnjevanje knjižnične zbirke je ena od temeljnih knjižničnih dejavnosti, zato je pomembno, da ima knjižnica izdelan pisni dokument, na katerem temelji izgradnja knjižnične zbirke. Ker se v današnjem času pogosto pojavljajo nove oblike nosilcev zapisov in se hitro povečuje število novih informacij, je pomembno, da ima knjižnica izdelana merila za letni nakup knjižničnega gradiva.

Knjižnica – Kulturni center Lendava – Lendvai Könyvtár és Kulturális Központ (v nadaljevanju KKC Lendava – Lendvai KKK) posveča nabavi knjižničnega gradiva veliko pozornost. Nabavna politika knjižnice sledi viziji, poslanstvu, ciljem ter programu splošne knjižnice.

Dokument o nabavni politiki KKC Lendava – Lendvai KKK je osnova za oblikovanje knjižnične zbirke in načrtovanje nabave knjižničnega gradiva. Izhaja iz zakonskih ter podzakonskih določil, ki se nanašajo na knjižnično dejavnost.

1.1 ZAKONSKE PODLAGE ZA NAČRTOVANJE NAKUPA GRADIVA

Zakonske podlage in referenčni dokumenti za oblikovanje dokumenta o nabavni politiki:

- Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (ZUJIK), Uradni list RS, št. 96/02.
- Zakon o knjižničarstvu (ZKnj-1), Uradni list RS, št. 87/01, 96/02 in 92/15.
- Uredba o osnovnih storitvah knjižnic, Uradni list RS, 29/03, 162/2022.
- Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične javne službe, Uradni list RS, št. 28/23.
- Pravilnik o osrednjih območnih knjižnicah, Uradni list RS, št. 88/03.
- Pravilnik o načinu določanja skupnih stroškov osrednjih knjižnic, ki zagotavljajo knjižnično dejavnost v več občinah, in stroškov krajevnih knjižnic, Uradni list RS, št. 19/03.
- Strokovna priporočila in standardi za splošne knjižnice (za obdobje 2018−2028).
- Odlok o ustanovitvi javnega zavoda Knjižnica – Kulturni center Lendava – Lendvai Könyvtár és Kulturális Központ (Uradni list RS št. 31/16).
- Strateški načrt Knjižnice – Kulturnega centra Lendava – Lendvai Könyvtár és Kulturális Központ za obdobje 2025–2029.
- Manifest o splošnih knjižnicah (1994). Knjižničarske novice (5) 3. Priloga.

- Guidelines for a collection development policy using the conspectus model, 2001. IFLA. Section on acgusition and collection develpoment. Dostopno na: http://archive.ifla.org/VII/s14/nd1/gcdp-e.pdf.
- Strategija razvoja slovenskih splošnih knjižnic 2022−2027. 2022. Dostopno na: https://www.knjiznice.si/wp-content/uploads/2022/08/ZSK_Strategija-razvoja-slovenskih-splosnih-knjiznic-2022-2027_oblikovano.pdf.

ZKnj-1 v 2. členu določa, da *knjižnična dejavnost, ki je javna služba, zajema zbiranje, obdelovanje, hranjenje in posredovanje knjižničnega gradiva ter tudi zagotavljanje dostopa do knjižničnega gradiva in elektronskih publikacij.*

3. člen uvršča med *knjižnično gradivo objavljene tiskane, zvočne, slikovne, elektronske ali kako drugače tehnično izdelane zapise. Knjižnično gradivo so tudi rokopisi in drugo neobjavljeno gradivo (tipkopisi, elektronski zapisi in podobno). Našteto gradivo zbirajo in javnosti posredujejo knjižnice ter je namenjeno za potrebe kulture, izobraževanja, raziskovanja in informiranja.*

5. člen določa, da so *kodeksi, listine in drugo rokopisno gradivo ter knjižno, kartografsko, notno in podobno gradivo, nastalo pred letom 1800, kulturni spomenik*, 12. člen pa, da *knjižnica izloča knjižnično gradivo v skladu s strokovnimi navodili, ki jih sprejme nacionalna knjižnica.*

V 14. členu je zapisano, da *knjižnica prevzema donacije knjižničnega gradiva, ki je pomembno po merilih knjižnične stroke.*

25. člen ZKnj-1 navaja, da *splošne knjižnice na narodnostno mešanih območjih zagotavljajo tudi knjižnično dejavnost, namenjeno pripadnikom italijanske in madžarske narodne skupnosti ter romske skupnosti*, kar pomeni, da te knjižnice zagotavljajo pripadnikom teh skupnosti tudi knjižnično gradivo v njihovem jeziku.

V 3. členu **Pravilnika o pogojih za izvajanje knjižnične javne službe** je navedeno, da *knjižnica zagotavlja ustrezen izbor knjižničnega gradiva v zbirki v skladu s svojim poslanstvom, obseg knjižnične zbirke je odvisen od števila potencialnih uporabnikov in od poslanstva in obsega dejavnosti knjižnice, knjižnica odpisuje knjižnično gradivo v skladu s standardi in strokovnimi priporočili Nacionalnega sveta za knjižnično dejavnost ter strokovnimi priporočili nacionalne knjižnice za izločanje in odpis knjižničnega gradiva.*

V 8. členu Pravilnika je zapisano, da ima *splošna knjižnica ustrezen obseg knjižničnega gradiva, če ima najmanj 3,7 enote knjižničnega gradiva na fizičnih nosilcih na potencialnega uporabnika. Splošna knjižnica dopolnjuje knjižnično zbirko z letnim prirastom aktualnega monografskega knjižničnega gradiva na fizičnih nosilcih v obsegu najmanj 150 enot na 1.000 potencialnih uporabnikov in s prirastom najmanj 50 naslovov tekočih serijskih publikacij. Letni prirast aktualnega knjižničnega gradiva vključuje tudi elektronske vire slovenskih založnikov. Splošna knjižnica uporabnikom zagotavlja tudi dostop do elektronskih informacijskih virov Dostop do slovenskih elektronskih in zvočnih knjig dopolnjuje v obsegu najmanj pet licenc na 1.000 potencialnih uporabnikov letno.*

V 9. členu Pravilnika je zapisano, da *knjižnična zbirka splošne knjižnice vključuje strokovno oziroma poučno knjižnično gradivo, leposlovje, serijske publikacije in drugo gradivo iz 3. člena zakona, ki ga glede na starost uporabnikov, ki jim je namenjeno, združuje v skupine za: predšolske otroke (do 5 let), šolske otroke (od 6 do 14 let), mladostnike (od 15 do 18 let) in odrasle (starejši od 18 let). Znotraj skupin iz prejšnjega odstavka splošna knjižnica v knjižnično zbirko vključuje tudi knjižnično gradivo za: uporabnike s posebnimi potrebami, narodni skupnosti in romsko skupnost iz 25. člena zakona ter druge etnične skupine, če prebivajo na območju delovanja knjižnice. Knjižnična zbirka obsega tudi domoznansko gradivo in referenčno gradivo. Splošna knjižnica lahko del knjižničnega gradiva združuje v posebne knjižnične zbirke.*

V 39. členu Pravilnika je zapisano, da splošna knjižnica na narodnostno mešanem območju zagotavlja knjižnično gradivo v jeziku narodne skupnosti najmanj v obsegu 3,7 enote knjižničnega gradiva na fizičnih nosilcih na pripadnika narodne skupnosti. Splošna knjižnica na narodnostno mešanem območju dopolnjuje knjižnično zbirko z letnim prirastom dodatnih 100 enot knjižničnega gradiva v jeziku narodne skupnosti, kar vključuje tudi serijske publikacije in neknjižno gradivo, na 1.000 pripadnikov narodne skupnosti.

V **Strokovnih priporočilih in standardih za splošne knjižnice za obdobje 2018–2028** je zapisano:
Priporočeno število enot knjig in brošur v knjižnični zbirki je vsaj 4 enote na prebivalca, vendar ne manj kot 10.000 enot.
Priporočeno število naslovov informativnega periodičnega tiska v knjižnični zbirki je vsaj 100 naslovov v krajevni knjižnici, kjer je sedež osrednje knjižnice, vendar v krajevni knjižnici ne manj kot 30 naslovov.

Priporočeno razmerje med leposlovnim in strokovnim gradivom je do 50 % naslovov leposlovnega gradiva v krajevnih knjižnicah, z velikostjo knjižnice se praviloma veča delež strokovnega gradiva. Delež knjižničnega gradiva za predšolske otroke, šolske otroke in mladostnike je praviloma 30 %. Knjižnica pri tem smiselno upošteva delež teh skupin med prebivalci ter prioritete med knjižničnimi vlogami.
Knjižnica redno dopolnjuje knjižnično zbirko glede na kriterije, določene v dokumentu politike izgradnje knjižnične zbirke. Kriteriji za izbor knjižničnega gradiva so lahko ugled avtorja, urednika ali založnika, pozitivne ocene, interes prebivalcev, ocenjene potrebe v lokalni skupnosti, raven zahtevnosti vsebine, novost vsebine, zastopanost posameznega vsebinskega področja v zbirki, ciljna javnost, ki jo publikacija nagovarja, logičnost predstavitve posamezne teme, estetska vrednost, fizične značilnosti (format, vezava) gradiva, ujemanje z obstoječo knjižnično zbirko ter cena.
Priporočena letna stopnja prirasta knjig in brošur je vsaj 250 enot na 1000 prebivalcev.
Knjižnica redno izvaja odpis knjižničnega gradiva glede na kriterije, določene v dokumentu politike izgradnje knjižnične zbirke. Odpisuje zastarelo, vsebinsko neustrezno, poškodovano, obrabljeno in neuporabljeno gradivo. Priporočena letna stopnja odpisa je od 5 do 10 % celotne zbirke.

V Unescovem **Manifestu o splošnoizobraževalnih knjižnicah** je zapisano, da mora v knjižnici vsaka starostna skupina najti gradivo, ki pokriva njene potrebe. Zbirke in storitve morajo vključevati tudi vse ustrezne medije in vrste sodobne tehnologije, seveda pa tudi tradicionalna gradiva. Temeljnega pomena je visoka kvaliteta in povezanost z lokalnimi potrebami in razmerami. Gradivo mora odražati tekoča dogajanja in razvoj družbe, pa tudi pretekle dosežke človekovih prizadevanj in ustvarjalnosti. Zbirke in storitve ne smejo biti podvržene kakršni koli obliki ideološke, politične ali verske cenzure oziroma pritiskom komercialnega značaja.

2. POSLANSTVO, STRATEGIJA IN CILJI

Poslanstvo knjižnice je trajno in nemoteno izvajanje knjižnične dejavnosti ter omogočanje zadovoljevanja izobraževalnih, informacijskih, kulturnih, razvedrilnih potreb uporabnikov za območje sedmih občin, ki ga knjižnica v skladu z zakonom pokriva s svojo dejavnostjo.

V skladu s 25. členom ZKnj-1 KKC Lendava – Lendvai KKK zagotavlja tudi knjižnično dejavnost, namenjeno pripadnikom madžarske narodne skupnosti ter pripadnikom romske skupnosti. Knjižnica zagotavlja pripadnikom narodne skupnosti tudi komuniciranje v njihovem jeziku.

Knjižnično dejavnost, ki je javna služba, KKC Lendava – Lendvai KKK izvaja preko naslednjih dejavnosti:

- zbiranje, obdelovanje, hranjenje in posredovanje knjižničnega gradiva,
- zagotavljanje dostopa do knjižničnega gradiva in elektronskih publikacij,
- izdelovanje knjižničnih katalogov, podatkovnih zbirk in drugih informacijskih virov,
- posredovanje bibliografskih in drugih informacijskih proizvodov in storitev,
- sodelovanje v medknjižnični izposoji in posredovanje informacij,
- pridobivanje in izobraževanje uporabnikov,
- informacijsko opismenjevanje,
- varovanje knjižničnega gradiva, ki je kulturni spomenik,
- drugo bibliotekarsko, dokumentacijsko in informacijsko delo.

Knjižnica v skladu s strokovnimi načeli organizira zbirko knjižničnega gradiva in virov informacij z namenom zagotavljanja posameznikom in skupinam dostopnost in uporabo:

- lastnega gradiva in z njim povezanih informacij,
- medknjižnične izposoje,
- zunanjih dostopnih informacijskih virov.

Knjižica v okviru svoje dejavnosti:

- sodeluje v vseživljenjskem izobraževanju,
- zbira, obdeluje, varuje in posreduje domoznansko gradivo,

- zagotavlja dostopnost in uporabo gradiv javnih oblasti, ki so splošno dostopna na elektronskih medijih,
- organizira posebne oblike dejavnosti za otroke, mladino in odrasle, ki so namenjene spodbujanju bralne kulture,
- organizira posebne oblike dejavnosti za otroke, mladino in odrasle s posebnimi potrebami,
- organizira kulturne prireditve, ki so povezane z njeno dejavnostjo.

Osnovno poslanstvo knjižnice je namenjeno predvsem:

- dvigu bralne kulture in izboljšanju informacijske pismenosti,
- dvigu ustvarjalnosti in kreativnosti lokalnega prebivalstva,
- spodbujanju medgeneracijskega sodelovanja,
- sodelovanju med ustanovami in posamezniki na narodnostno mešanem območju,
- približevanju kulturnih dobrin širšemu krogu občanov,
- ohranjanju in varovanju kulturne dediščine oz. domoznanskega gradiva.

KKC Lendava – Lendvai KKK se je v zadnjih letih razvila v eno bolje založenih slovenskih splošnih knjižnic. Tudi podatki o medknjižnični izposoji gradiva kažejo porast predvsem pri gradivu, ki ga naša knjižnica posoja drugim knjižnicam. Takšen trend si bomo prizadevali obdržati. Naše knjižničarje odlikuje profesionalnost, strokovnost in prijaznost. Uporabnikom zagotavljamo dostop do informacij in vseh brezplačnih storitev, spodbujamo bralno kulturo in jih motiviramo k vseživljenjskemu izobraževanju. Prizadevamo si ohranjati in negovati kulturno identiteto, saj s svojimi storitvami sooblikujemo podobo Lendave in njene okolice. Uporabnikom omogočamo dostop do informacij iz lastne zbirke in zbirk drugih knjižnic ter ostalih ponudnikov informacij. Digitalne tehnologije in internet nam omogočajo nove poti do uporabnikov, izboljšanje in povečanje obsega storitev in prinašajo inovativnost v naše delovanje. Z uresničevanjem načela splošne dostopnosti informacij prispevamo k zmanjševanju razkoraka med tistimi, ki imajo možnosti in sredstva za neoviran dostop do informacij, in med tistimi, ki te možnosti zaradi katerega koli vzroka nimajo.

Smo splošna knjižnica, ki:

- je kulturno središče, ki skrbi za ohranjanje kulturne dediščine ter prenaša spoštljiv odnos do nje na vse generacije,
- širi bralno kulturo pri vseh kategorijah in generacijah bralcev,
- je socialno središče različnih mnenj, zamisli in spoštuje pravico vseh do svobodne izbire knjižničnega gradiva in storitev,
- je gostoljuben prostor strokovno usposobljenih, prijaznih in komunikativnih knjižničark in knjižničarjev,
- se odziva na potrebe okolja ter s svojimi dejavnostmi bogati kulturno družabno in duhovno življenje,
- si v okviru materialnih zmožnosti prizadeva uvajati nove tehnologije in novosti v stroki.

Strateški cilji KKC Lendava – Lendvai KKK so namenjeni načrtovanju takšnih dejavnosti, ki nas opredeljujejo kot pobudnike in promotorje kulture – ob izposoji gradiva za branje in učenje kot osnovni dejavnosti zastopamo in ponujamo različne oblike in vrste kulture ter pri tem sodelujemo s številnimi avtorji in posredniki kulture ter se osredotočamo na tiste dejavnosti, ki spodbujajo bralno pismenost in bralne navade za vse skupine uporabnikov, tudi za ranljive ciljne skupine.

V knjižnici zagotavljamo vseobsežen dostop do slovenske in madžarske založniške produkcije, povezujemo preteklost našega okolja z njegovo prihodnostjo, stremimo k ohranjanju kulturne dediščine, nagovarjamo k branju in obisku dejavnosti knjižnice in aktivnemu sodelovanju otroke, odrasle in starejše – tiste, ki dobro obvladajo branje in sodobno tehnologijo, pa tudi tiste, ki so na tem področju začetniki. Naša knjižnica se trudi prispevati k boljšemu življenju prebivalcev: nudenje pomoči pri zagotavljanju informacij, podpori uporabnikom, zagotavljanju dostopa do različnega gradiva in medijev, pritegniti želimo celotno lokalno skupnost, postati prostor za razmišljanje, kreativnost, učenje, kulturno izkušnjo; prostor za uporabo e-storitev in za nove oblike komunikacije in odpiranje miselnega prostora z informacijami, saj je knjižnica namenjena vsem prebivalcem ter krepi njihovo vključenost v kulturno skupnost.
Knjižnica ponuja tradicionalne in nove medije za različne ciljne skupine uporabnikov. Pozornost je usmerjena tako k tiskani knjigi, ki je še vedno najbolj prepoznavno gradivo,

izposoja le-teh pa bo verjetno tudi v prihodnosti še vedno najpogostejša storitev knjižnice, kot tudi k elektronskim in zvočnim knjigam in njihovi izposoji, s čimer se bo spremenilo tudi samo delovanje knjižnice.
Naš izziv je v iskanju ravnotežja med razvojem tradicionalnih in novih storitev v fizičnem in virtualnem prostoru, naši cilji so izraženi v naši viziji in navedeni strategiji.

KKC Lendava – Lendvai KKK želi svojim uporabnikom nuditi širok izbor knjižničnega gradiva, ki bo ustrezal njihovim potrebam po informacijah in željam po izobraževanju, kulturi, vseživljenjskem učenju, rekreaciji in razvedrilu. Izbor gradiva je namenjen tako posameznim uporabnikom, skupinam in organizacijam v okolju za zadovoljevanje njihovih vsakdanjih potreb kot tudi stalnemu dviganju kakovosti življenja lokalne skupnosti. Kakovostna in aktualna knjižnična zbirka mora biti prilagojena potrebam lokalnega okolja ter slediti ciljem kulturne politike oz. strategiji kulture. Zato je osnovni **cilj** letne nabave knjižnega gradiva naslednji:

- uveljavljanje enake dostopnosti knjižničnega gradiva za vse prebivalce na območju KKC Lendava – Lendvai KKK,
- zadovoljiti potrebe uporabnikov in potencialnih obiskovalcev knjižnice po knjižničnem gradivu ter informacijah,
- seznanitev uporabnikov s slovenskim in madžarskim leposlovjem ter prevodi,
- zadovoljiti potrebe dijakov in študentov po osnovni strokovni literaturi z najrazličnejših tematskih področij, predvsem dijakov Dvojezične srednje šole in študentov katedre za madžarski jezik,
- najširši populaciji zagotoviti osnovno seznanjanje z najnovejšimi dosežki in spoznanji posameznih strok,
- zagotoviti osnovno gradivo za potrebe vseživljenjskega učenja,
- otrokom privzgojiti veselje in potrebo po branju,
- otroke navajati na iskanje informacij po strokovni literaturi in različnih medijih,
- ohraniti literaturo v domoznanski zbirki za kasnejše rodove.

3. ANALIZA IN UPOŠTEVANJE ZNAČILNIH IN POSEBNIH POTREB OKOLJA

V Strateškem načrtu za obdobje 2024–2029 smo analizirali zunanje in notranje okolje za potrebe načrtovanja in upravljanja knjižnične zbirke. Upravljanje knjižnične zbirke je ena bistvenih poslovnih aktivnosti knjižnice, saj želimo z njenim učinkovitim upravljanjem oblikovati takšno zbirko, ki bo ustrezala potrebam prebivalcev, torej mora biti dovolj obsežna, pestra, odzivati se mora na spremembe v okolju, biti pa mora tudi aktualna. Upravljanje knjižnične zbirke je sistematična aktivnost, ki zajema načrtovanje, zgradbo, rast, vrednotenje in uporabo knjižnične zbirke v daljšem časovnem obdobju.

Poznavanje okolja je za knjižnico bistvenega pomena zato, da lahko sledimo razvoju sodobne družbe, potrebam, željam, vedenju, pričakovanjem in motivom trenutnih in potencialnih uporabnikov, zahtevam in stanju okolja. Le tako bomo lahko ponudili storitve, ki bodo koristne in smiselno uporabljene, hkrati pa lahko s spoznavanjem okolja kreiramo ponudbo v skladu s svojim poslanstvom in s tem vplivamo na spremembe vedenja uporabnikov ter prispevamo k razvoju sodobne družbe. Poznati moramo tudi svoje notranje okolje, prednosti in slabosti poslovanja, notranjo kulturo, razpoloženje in zadovoljstvo zaposlenih. Slednje omogoča prilagajanje in izboljšanje notranjega poslovanja z namenom doseganja dobrih rezultatov dela, ki se odražajo navzven.

Okolje, v katerem deluje KKC Lendava – Lendvai KKK opravlja knjižnično dejavnost na območju sedmih občin, kjer s svojim delovanjem skrbi za potrebe lokalnega okolja in tako vpliva na kvaliteto življenja prebivalcev. Na območju Občine Lendava naši uporabniki lahko obiščejo šest naših izposojevališč, in sicer:

1. osrednjo knjižnico Lendava (na območju naselij Lendava, Lendavske gorice, Čentiba, Dolga vas, Dolgovaške gorice, Trimlini),
2. lokacijo premične zbirke Dolina (na območju naselij Dolina, Pince in Pince Marof),
3. lokacijo premične zbirke Gaberje (na območju naselij Gaberje, Dolnji Lakoš, Gornji Lakoš, Kapca, Kot),
4. lokacijo premične zbirke Genterovci (na območju naselij Genterovci, Banuta, Kamovci, Mostje, Radmožanci),
5. lokacijo premične zbirke Hotiza (na območju naselij Brezovec – del in Hotiza) ter
6. lokacijo premične zbirke Petišovci (na območju naselij Petišovci in Benica).

Na območju Občine Črenšovci delujeta dve knjižnici, in sicer:

1. krajevna knjižnica Črenšovci (na območju naselij Črenšovci, Trnje in Žižki) in
2. lokacija premične zbirke Srednja Bistrica (na območju naselij Srednja Bistrica, Gornja Bistrica in Dolnja Bistrica).

V ostalih petih občinah pa izvajamo knjižnično dejavnost na naslednjih lokacijah:

1. lokacija premične zbirke Dobrovnik (na območju naselij Dobrovnik, Strehovci in Žitkovci),
2. lokacija premične zbirke Kobilje (na območju naselja Kobilje),
3. lokacija premične zbirke Odranci (na območju naselja Odranci),
4. krajevna knjižnica Turnišče (na območju naselij Turnišče, Gomilica, Nedelica, Renkovci),
5. lokacija premične zbirke Velika Polana (na območju naselij Velika Polana, Brezovica, Mala Polana).

Prednost naše razpršene knjižnice mreže je tudi ta, da lahko člani knjižnice poleg izposojevališča, ki jim je najbližje, obiščejo in si izposodijo tudi gradivo v kateri koli knjižnici v vseh občinah, kjer opravljamo knjižnično dejavnost. Obratovalni čas posameznih izposojevališč je objavljen na naši spletni strani in je prilagojen potrebam posameznega okolja.
V naši knjižnici se zavedamo, da je neposreden stik najbolj pomemben vir pridobitve informacij o bralnih navadah naših obiskovalcev, zato upoštevamo njihovo mnenje ter želje po iskanem knjižničnem gradivu. Navedene informacije pridobivamo od samih uporabnikov ter na osnovi statističnih analiz. Uporabnikom knjižničarji svetujemo, pomagamo ter dajemo informacijo o knjižničnem gradivu in naših aktivnostih, ki jih pripravljamo tudi na osnovi želja in potreb bralcev. Spremljamo bralne navade naših uporabnikov in se v okviru naše nabavne politike trudimo, da bi različnim skupinam omogočili čim kvalitetnejše storitve.

Knjižnica deluje v okolju, kjer živijo tudi ranljive ciljne skupine. Nabavna politika naše knjižnice upošteva tudi potrebe teh uporabnikov, saj v okviru letnega načrta nabavljamo:

- knjižnično gradivo, ki je prilagojeno uporabnikom s posebnimi potrebami –
  izdano kot poenostavljena izdaja, oziroma lahko branje (za učence Dvojezične osnovne šole II ter za varovance Varstveno delovnega centra Lendava za potrebe bralne značke, rokodelskih delavnic ter v veliki meri predvsem za zabavo). Za

omenjena javna zavoda po predhodnem dogovoru pripravimo knjižnično gradivo, ki ga v okviru svoje dejavnosti potrebujejo in obravnavajo,

- gradivo v romskem, hrvaškem, srbskem in albanskem jeziku (veliko naših uporabnikov povprašuje po izdajah v navedenih jezikih, dvojezičnih edicijah in slovarjih),
- v naši e-knjižnici so na razpolago računalniki za dostop do svetovnega spleta in za oblikovanje besedil, ki ga velikokrat uporabljajo brezposelni uporabniki za pripravo različnih dokumentov, ki jih lahko tudi natisnejo ali skenirajo. Naši brezposelni člani so oproščeni plačila članarine.

4. ORGANIZIRANOST KNJIŽNIČNE DEJAVNOSTI KNJIŽNICE – KULTURNEGA CENTRA LENDAVA – LENDVAI KÖNYVTÁR ÉS KULTURÁLIS KÖZPONT

KKC Lendava – Lendvai KKK je samostojni javni zavod, ki deluje na območju občin Lendava, Dobrovnik, Črenšovci, Odranci, Kobilje, Turnišče in Velika Polana. V svojo mrežo vključuje osrednjo knjižnico, 2 krajevni knjižnici ter 10 premičnih zbirk, in sicer osrednjo knjižnico Lendava, krajevni knjižnici Turnišče in Črenšovci ter premične zbirke v krajih Gaberje, Dolina, Genterovci, Hotiza, Petišovci, Kobilje, Dobrovnik, Srednja Bistrica, Odranci in Velika Polana. Vse krajevne knjižnice, z izjemo Velike Polane, poslujejo nemoteno in opravljajo svojo dejavnost za uporabnike na njihovem območju. Kljub zaprtosti knjižnice v Veliki Polani je za omenjeno krajevno knjižnico v preteklih letih potekala nemotena nabava knjižničnega gradiva, ki je trenutno na razpolago bralcem v osrednji knjižnici v Lendavi. Na ta način uporabnikom zagotavljamo aktualno knjižnično zbirko, ko bo prišlo do dogovora o ponovnem odprtju knjižnice v Veliki Polani, se bo gradivo preselilo nazaj v njihovo krajevno knjižnico. Prebivalci Občine Velika Polana kljub nedelovanju njihove krajevne knjižnice lahko uveljavljajo storitve osrednje knjižnice v Lendavi in tudi ostalih krajevnih knjižnic. Območje, ki ga pokriva knjižnica s svojo dejavnostjo, ima 21.982 prebivalcev s stalnim prebivališčem (na dan 1. 1. 2025).

Prebivalstvo je etnično dokaj raznoliko, saj po popisu prebivalcev iz leta 2002 na tem območju poleg večinskega naroda živi 4.569 Madžarov in 178 Romov ter nekaj pripadnikov raznih drugih etničnih skupnosti (Hrvati, Albanci, Srbi, Bosanci, Makedonci). Ker deluje knjižnica na narodnostno mešanem območju, kjer živijo pripadniki madžarske narodne

skupnosti, jo 25. člen ZKnj-1 zavezuje k temu, da zagotavlja tudi knjižnično dejavnost, namenjeno pripadnikom te skupnosti.

5. KNJIŽNIČNA ZBIRKA KKC LENDAVA – LENDVAI KKK

KKC Lendava – Lendvai KKK razpolaga z bogatim fondom leposlovne, strokovne in referenčne literature; slednja je bralcem na razpolago v čitalnici.
Na dan 31. 12. 2024 je skupni temeljni fond knjižnice znašal 168.946 strokovno obdelanega knjižničnega gradiva, od tega je 32.892 v madžarskem jeziku (17.431 v osrednji knjižnici, 15.461 v krajevnih knjižnicah).

Gradivo bo na osnovi demografske slike posameznih organizacijskih enot, knjižnične dejavnosti in v skladu s pridobljenimi sredstvi razdeljeno v osrednjo knjižnico, dve krajevni knjižnici in deset premičnih zbirk v sedmih občinah, kakor je to razvidno iz naslednje razpredelnice.
Tabela 1: Načrtovani nakup *knjižničnega gradiva v letu 2026 in knjižnična zbirka osrednje knjižnice ter njenih izposojevališč na dan 31. 12. 2024.*

OBČINE		**KNJIŽNICE**	**Načrtovani nakup v letu 2026**	**Knjižnična zbirka na dan 31. 12. 2024**
Lendava	**1.**	**LENDAVA**	1.230	83.853
	2.	Dolina*	44	9.797
	3.	Gaberje*	94	6.665
	4.	Genterovci*	56	8.090
	5.	Hotiza*	48	5.154
	6.	Petišovci*	54	4.135
Skupaj (2−6):			296	33.841
Skupaj (1−6):			**1.526**	**117.694**
Dobrovnik	7.	Dobrovnik*	184	12.683
Črenšovci	8.	Črenšovci	102	9.605
	9.	Sr. Bistrica*	64	3.845

Skupaj (8−9):			**166**	**13.450**
Turnišče	10.	Turnišče	330	10.878
Kobilje	11.	Kobilje*	78	4.322
Odranci	12.	Odranci*	240	5.230
Vel. Polana	13.	Vel. Polana*	203	4.689
SKUPAJ (2−13)			**1.497**	**85.093**
SKUPAJ (1−13)			**2.727**	**168.946**

* premične zbirke

5.1 DOSEGANJE STANDARDOV PRI KNJIŽNIČNI ZBIRKI

Po standardih za splošne knjižnice je priporočeno število enot knjig in brošur v knjižnični zbirki vsaj 4 enote na prebivalca, vendar ne manj kot 10.000 enot (kar znaša 87.928 knjig, če upoštevamo dejstvo, da živi na območju knjižnice 21.982 prebivalcev s stalnim prebivališčem) in najmanj 100 naslovov informativnega periodičnega tiska. Navedeni podatki kažejo, da knjižnica presega standard pri temeljni zalogi, prav tako tudi pri številu naslovov periodičnega tiska.

V bodoče nameravamo bolj pospešeno odpisovati gradivo, ki se že dalj časa ne izposoja in zato negativno vpliva na obrat gradiva v knjižnici. Na obrat gradiva negativno vplivata tudi zbirka starejšega knjižničnega gradiva v madžarskem jeziku in zbirka domoznanskega gradiva, ki se ne izposoja.

6. PRIDOBIVANJE KNJIŽNIČNEGA GRADIVA

Nabavna politika pridobivanja knjižničnega gradiva naše knjižnice temelji na strokovnih načelih, ki veljajo za oblikovanje zbirk splošnih knjižnic in enakomerno pokrivanje potreb po dostopnosti raznolike knjižnične zbirke. Prizadevamo si za enakost zadovoljevanja informacijskih, izobraževalnih, raziskovalnih in kulturnih potreb ter zastopanost vseh tematskih področij.

Knjižnica dopolnjuje svojo knjižnično zbirko z nakupom, darili in zamenjavo.

Knjižnici sredstva za nakup gradiva na osnovi neposrednih pozivov zagotavljajo ustanovitelja in drugi pogodbeni partnerji ter Ministrstvo za kulturo.
Knjižnično gradivo nabavlja strokovna delavka knjižnice v sodelovanju z direktorjem ter tudi na pobudo uporabnikov knjižnice v skladu s pridobljenimi finančnimi sredstvi ter pravili stroke. Pri tem se upoštevajo kvalitativni in kvantitativni kriteriji. Gradivo se nabavlja pri različnih dobaviteljih, založbah, samozaložbah, posameznikih, v knjigarnah …

Ponudbe knjižnega in neknjižnega gradiva knjižnica spremlja preko:

- virov o publikacijah (katalogi, bibliografije),
- raznih ponudb (pisnih, ustnih, po telefonu in po elektronski pošti),
- ponudb potnikov založb,
- ponudb knjigarn,
- spletnih knjigarn,
- sejmov, promocij knjig,
- antikvariatov,
- ponudb avtorjev in drugih posameznikov in
- slovenskega vzajemnega kataloga.

7. KRITERIJI, PO KATERIH KNJIŽNICA OBLIKUJE LETNI NAKUP GRADIVA

Vsebinska izhodišča nabavne politike temeljijo na zakonskih in podzakonskih aktih, priporočilih in smernicah za področje knjižničarstva ter vsebinski analizi okolja, v katerem knjižnica deluje, upoštevajoč predvsem:

- demografske značilnosti,
- starostno sestavo,
- izobrazbeno strukturo,
- socialni vidik,
- narodno pripadnost (izgradnja in vzdrževanje knjižnične zbirke za pripadnike madžarske narodnosti; nabava gradiva tudi za pripadnike drugih narodnosti, ki živijo in delujejo na področju knjižnice, upoštevajoč informacijske, izobraževalne, socialne in kulturne potrebe),
- prisotnost uporabnikov s posebnimi potrebami,

- prisotnost izobraževalnih ustanov,
- specifike in potrebe lokalnega okolja.

Nabava knjižničnega gradiva temelji na osnovi analize specifičnosti okolja ter ob upoštevanju naslednjih kriterijev:

- vrednotenje obstoječe knjižnične zbirke,
- ocena in analiza potreb uporabnikov,
- vsebinski kriterij (aktualnost gradiva, glede na specifiko okolja in uporabnikov),
- zastopanost različnih vrst knjižničnega gradiva,
- zastopanost knjižničnega gradiva v različnih medijih,
- zastopanost različnih tematskih oz. predmetnih področij,
- kriterij primernosti,
- cenovni kriterij, popusti,
- priporočila Pravilnika o pogojih za izvajanje knjižnične javne službe, Standardov in Nacionalnega programa za kulturo,
- priporočila stroke in Ministrstva za kulturo,
- normative in standarde, ki določajo nabavo ustreznega števila publikacij,
- ustrezno razmerje med strokovno literaturo in leposlovjem,
- ustrezno razmerje med literaturo za odrasle in otroke in mladino,
- razmerje med knjižnim in neknjižnim gradivom,
- dopolnjevanje in izgradnja domoznanskih zbirk knjižnice,
- aktualnost knjižničnega gradiva na celotnem kulturnem prostoru in v lokalnem okolju,
- omogočanje enake dostopnosti gradiva za vse prebivalce na območju knjižnice (kvaliteten in relevanten izbor gradiva v krajevnih knjižnicah),
- dolgoročno zadovoljevanje potreb uporabnikov,
- jezik (slovenski, madžarski, hrvaški, romski, angleški, nemški …),
- dejstvo, da knjižnica deluje na območju, kjer živijo pripadniki madžarske narodne skupnosti, romske skupnosti in pripadniki drugih etničnih skupnosti, z upoštevanjem njihovih specifik,
- dostopnost gradiva v drugih knjižnicah in možnost pridobitve gradiva s pomočjo medknjižnične izposoje,
- ustrezno izločanje neaktualnega in zastarelega gradiva,
- informacijske, izobraževalne, raziskovalne, socialne in kulturne potrebe okolja,
- zagotavljanje dostopa do knjižničnega gradiva za vse prebivalce na območju knjižnice,

- podpora vseživljenjskemu učenju in smotrni izrabi prostega časa,
- upoštevanje značilnih potreb okolja, npr. zagotavljanje knjižničnih storitev za skupine prebivalcev s posebnimi potrebami, oblikovanje posebnih zbirk knjižničnega gradiva,
- razvijanje branja, bralne kulture in širjenje informacijske pismenosti,
- povezovanje elementov knjižničnega sistema za sodelovanje (medknjižnična izposoja),
- promocija knjižničnih zbirk, novosti (na spletni strani knjižnice),
- upoštevanje posebnih potreb okolja.

Pri nabavi knjižničnega gradiva analiziramo ter upoštevamo tudi:

- izposojo gradiva in uporabo knjižnice,
- informacije in predloge vzgojnih ter izobraževalnih ustanov,
- informacije in predloge lokalne skupnosti,
- predloge uporabnikov.

8 PODATKI O NAČRTOVANEM OBSEGU IN VRSTAH GRADIVA

KKC Lendava – Lendvai KKK je načrtovala, da bo v letu 2026 dopolnjevala knjižnično zbirko z letnim prirastom 150 izvodov knjižničnega gradiva na 1000 potencialnih uporabnikov, pri čemer bi ohranjala razmerja za knjižnično zbirko. Glede na minimalne pogoje in število prebivalcev na območju, ki ga knjižnica pokriva s svojim delovanjem in glede na predvidena sredstva v finančnem planu knjižnice, načrtujemo v letu 2026 nakup 2.727 enot knjižničnega gradiva po povprečni ceni 24,00 EUR na enoto in 100 naslovov zvočnih knjig. Načrtujemo, da bo prirast knjižničnega gradiva v letu 2026 precej višji zaradi prejetih daril ter bo prirast dosegel priporočila standardov za splošne knjižnice.

Glede na Strokovna priporočila in standarde za splošne knjižnice načrtujemo razmerje med leposlovnim in strokovnim gradivom do 50 % naslovov leposlovnega gradiva, delež knjižničnega gradiva za odrasle bo 70 %, delež gradiva za predšolske otroke, šolske otroke in mladostnike pa bo 30 % vseh naslovov.
Doseganje tega načrta bo odvisno od pridobljenih sredstev Ministrstva za kulturo in občin. V kolikor finančna sredstva, pridobljena od občin ustanoviteljic in pogodbenih partneric ter MK, ne bodo zadostovala za nabavo gradiva po predvidenem letnem planu, bomo pri nakupu

upoštevali vse zgoraj navedene kriterije in razmerja, absolutne številke pa bomo znižali sorazmerno s pridobljenimi sredstvi.

V skupni obseg **nakupa** gradiva bo knjižnica vključila:

- 100 naslovov tekočih serijskih publikacij (časnikov in časopisov) v osrednji knjižnici,
- 30 naslovov informativnega periodičnega tiska (časnikov in časopisov) v organizacijskih enotah,
- neknjižno gradivo (glasbene in računalniške zgoščenke, DVD-ji, CD-ji s pravljicami, zemljevidi, razglednice, didaktični pripomočki, lutke, glasbila …),
- strokovno literaturo,
- leposlovno gradivo, od tega tudi leposlovje slovenskih avtorjev in prevodov zahtevnejših tujih leposlovnih del. Selekcijo delamo glede na vsebino in avtorje, kot kriterije upoštevamo domoznanstvo, ciljne skupine, posebne skupine bralcev. Gradivo nabavljamo v več izvodih, saj jih namenimo tudi za izposojevališča,
- naslove publikacij v javnem interesu, katerih izdajo finančno podpira Javna agencija za knjigo ter Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije,
- digitalne leposlovne in strokovne publikacije (e-knjige),
- zvočne knjige,
- nakup leposlovja in strokovne literature v tujih jezikih.

8.1 NAKUP KNJIŽNIČNEGA GRADIVA ZA PRIPADNIKE MADŽARSKE NARODNE SKUPNOSTI

V skladu s 25. členom ZKnj-1 knjižnica nabavlja knjižnično gradivo tudi za pripadnike madžarske narodne skupnosti. Nabava knjižničnega gradiva v madžarskem jeziku poteka v skladu z 8., 9. in 39. členom Pravilnika o pogojih za izvajanje knjižnične javne službe. Pravilnik določa, da *splošna knjižnica na narodnostno mešanem območju zagotavlja knjižnično gradivo v jeziku narodne skupnosti najmanj v obsegu 3,7 enote knjižničnega gradiva na fizičnih nosilcih na pripadnika narodne skupnosti. Splošna knjižnica na narodnostno mešanem območju dopolnjuje knjižnično zbirko z letnim prirastom dodatnih 100 enot knjižničnega gradiva v jeziku narodne skupnosti, kar vključuje tudi serijske publikacije in neknjižno gradivo, na 1.000 pripadnikov narodne skupnosti.*

Letni prirast gradiva načrtujemo v skladu s Pravilnikom o pogojih za izvajanje knjižnične javne službe ter Strokovnimi priporočili in standardi za splošne knjižnice. Gradivo v madžarskem jeziku bo enakomerno razporejeno v osrednji knjižnici in petih lokacijah premičnih zbirk na območju Upravne enote Lendava.

Knjižnica ocenjuje, da bi bilo potrebno v KKC Lendava – Lendvai KKK za pripadnike madžarske narodne skupnosti letno nabaviti vsaj 150 enot knjižničnega gradiva na 1000 pripadnikov narodne skupnosti v madžarskem jeziku. Če upoštevamo podatek Statističnega urada RS iz leta 2002, da živi na območju, ki ga knjižnica pokriva s svojo dejavnostjo, 4.569 pripadnikov madžarske narodnosti, bi morali za potrebe uporabnikov osrednje knjižnice v Lendavi in njenih dvojezičnih krajevnih knjižnic nabaviti 685 enot gradiva.

Iz sredstev MK v letu 2026 načrtujemo nakup 456 enot knjižničnega gradiva v madžarskem jeziku (to je 100 enot na 1000 pripadnikov narodnosti), kar vključuje tudi serijske publikacije in neknjižno gradivo po povprečni ceni 18 EUR, za nabavo ostalega gradiva bo knjižnica poskušala pridobiti sredstva iz drugih virov.

Madžarsko knjižnično gradivo knjižnica nabavlja pri madžarskih dobaviteljih, bibliografske podatke pa vnaša v slovenski integrirani sistem, tako je gradivo dostopno preko medmrežja doma in v tujini. Pri nabavi knjižničnega gradiva v jeziku madžarske narodne skupnosti upoštevamo aktualnost knjižničnega gradiva (strokovnega in leposlovnega), zastopanost kakovostnih naslovov knjižničnega gradiva tako tujih prevodov v madžarski jezik, kot tudi izvirnega madžarskega leposlovja. Trudimo se omogočiti enako dostopnost knjižničnega gradiva za vse prebivalce madžarske narodne skupnosti, zato gradivo v madžarskem jeziku lociramo šestih organizacijskih enotah.

9. OBRAZLOŽITEV LOCIRANJA GRADIVA V MREŽI KNJIŽNICE (VSEBINSKO IN KOLIČINSKO)

Mrežo knjižnice sestavljajo osrednja knjižnica, dve krajevnih knjižnici in deset premičnih zbirk, ki imajo vse dostop do vzajemnega kataloga.
Gradivo, katerega nabavo načrtujemo v letu 2026, bo med knjižnice razdeljeno na osnovi demografske slike posamezne organizacijske enote, knjižnične dejavnosti in v skladu s pridobljenimi finančnimi sredstvi.

10. PRIDOBIVANJE FINANČNIH SREDSTEV

Knjižnica pridobiva sredstva za opravljanje svoje dejavnosti in nakup knjižničnega gradiva iz javnih sredstev (od ustanoviteljev, od drugih občin na osnovi pogodb in od Ministrstva za kulturo), plačil uporabnikov za storitev javne službe (članarine, zamudnine, fotokopije …), s prodajo blaga in storitev na trgu ter od domačih in tujih donatorjev.

Po 53. členu ZKnj-1 naj bi občine zagotavljale finančno obveznost za skupne stroške knjižnice premosorazmerno s številom njihovih prebivalcev, medtem ko stroške knjižnične dejavnosti, ki nastanejo neposredno na območju občine, krije vsaka občina sama.

Izračuni temeljijo na deležu prebivalcev posameznih občin. 74,08 % vseh stroškov, ki nastanejo pri izvajanju osnovne dejavnosti na območju KKC Lendava – Lendvai KKK, krije Občina Lendava, 25,92 % stroškov pa bi moralo kriti ostalih 6 občin premosorazmerno s številom prebivalcev njihovih občin (Dobrovnik 2,71 %, Črenšovci 8,45 %, Kobilje 1,18 %, Odranci 3,36 %, Turnišče 7,09 %, Velika Polana 3,13%).